

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 23. septembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na fronti u istočnoj Galiciji prosao je dan upeće mirno. Bili su samo bojevi manjkavijih odjeljenja. Na Ikvu i na Stiru doslo je na više mjesta do žestokih bojeva. Tako smo hravo sružili južno Novo Počajevo dvije ruske navale. Neprijateljka tješačka pukovnija, koja je noću prešla blizu ušća Ikvu rijeku Stir, morala se je povući uz velike gubitke na istočni brijeg rijeke, nakon što smo poduzeli protunavala. Ponukli smo odjeljenja, koja su se nalazila istočno Lucka, na zapadni brijeg rijeke Stir.

Talijansko bojište.

U tirolskom se je pograničju bilo više omanjih bojeva. Navale slabijih talijanskih odjeljenja u području Tonala, po tom sjeverno i istočno Condina odbili smo. Visoravnj Polgarie i Lavarona stoje opet pod vatrom neprijateljskog teškog topništva. Naša hrabra posada Monte Costona, koja je ovaj brijeg na granici daleko od naših linija branila protiv brojem znatno premoćnog neprijatelja kroz mjesec, nepustila je danas rano svoju poziciju, koju je napala više nego deseterostruka premoć i ju gotovo okopila. U dolomitskom predjelu traju velikom žestinom topnički bojevi. Na koruškoj fronti pokušalo je prekjučer u veće alpsko odjeljenje, da probije pozicije na brdu Monte Paralba, ali smo ga uz gubitke bacili u dol. Na primorskoj fronti ograničila se djelatnost naših četa na topovsku vatra i na neke uspijese podvala pozicionog rata. Danas istice četvrti mjesec rata protiv Italije. Neprijatelj se nije u ovom mjesecu usudio, da poduzme vojnu akciju u velikom stilu, već je vodio samo navale protiv pojedinih odjeka sa silama najviše u jakosti od nekoliko frontačkih divizija. Ali sve utam. Naša fronta čiji čvršće nego ikada.

Srpsko bojište.

Nikavkih znatnih događaja. Zamjenik poglavice generalnog stožera, pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 23. septembra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

Na cijelom je ratištu vladala uslijed jasnog vremena veoma živa djelatnost obilješanog topništva i letiova. Dva neprijateljska letala srušila se u planinu, a treći morao se je spustiti iz borbe u zraku.

AUGUST ŠENOVA.

Kanarinčeva ljubovca.

(Dalje.)

Sa starijim familijama općio je rado, najradije sa grofovi i baroni. Pri toj prilici razgovarao bi se tomu inače suživljotom izvještaj jezika, te je pričao stare bajke o plemićkim životu, kao na primjer otu o Matiću i Matiću, no Vi ju valjda znate. Gospodjar plemićkim udvarao se hoće nego kakav mladić, koji je za ženidbu. Što da tošim riječi: kakov je bio, takov je bio. Čudak doista, ali svijet mu toga nije pisao u grijeh.

I ja sam se napokon prinčela tomu ži- notu, primila sam, kakav je bio, jer nije nio drugačiji. Na ljubav nijesam siliti mo- gila, jer kad sreće ne govori od sebe, ne- ma zapovijedi ni molbe. Kretala sam se ob dan po gospodarstvu, a pod noć za- kućila bih se u svoju sobičicu u tornju, gdje čitala, računala i Bogn se molila. Kad je došlo na me, te sam gorko plakala, zašto da sam tako od svega svi- tačica napuštana, ne ljubljena. I tu Vam moram reći, da se nijesam ni s kim u susjedstvu pozabila, pače nijesam isla ni

Istočno bojište.

Vojna skupina Hindenburgova.

Jugozapadno Lenevadena bojevi nijesu još dokončani. Našom protunavalom zarobismo 150 momaka. I zapadno od Dvinsk uspio nam je prodrijeti u promak- nutu rusku poziciju je dopade naših ruku 17 časnika, 2105 momaka i 4 strojne puške. Odbili smo protunavale protiv po- nama uzeti četa jugozapadno od Dvinsk. Ruski je otpor sjeverno od Osmjane do istočno od Subotnika slomljen. Naše čete tjeraju uklanjajući protivnika, koji je zapustio 1000 zarobljenika. Dosgo se je krijo borilo još sjeverno Vengrodeda.

Vojna skupina bavarskog princa Leopolda.

Zapadno od Valeke osvojila je rusko poziciju, zarobila 3 časnika i 350 mo- moka te zaplijenila 2 strojne puške. Dalje je prama jugu položaj nepromijenjen.

Vojna skupina Mackensenaova:

Sjeveroistočno i istočno od Logičina dalje se nije boj.

Jugoistočno bojište:

Položaj je nepromijenjen. Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 23. septembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

U predjelu Anafote prouzročile naše topnici svojom vatrom požar u neprijateljskim okopima i laborima. U odjeku Seddilbaha pucalo je neprijateljsko topništvo 21. septembra na naše lijevo krilo. Naše su topovi odgovorili i usukali neprijateljsko topništvo. Naše je broditve po- tjerale 21. septembra tri ruske torpednjače iz pristaništa za krcanje u Crnom moru.

Sa bojnih poljana.

Englezi na Dardanelima.

Carigrad, 23. septembra. "Agence Millit" javlja: Englezi, koji su iz početka na Galipolu stidili svoje čete pred našom vatrom, u zadnje su doba započeli protivnom taktikom, te sada u gustim masama šalju svoje čete u vatra. Naši četnici nisu mogli shvatiti ovu englesku metodu, koja nije imala drugog uspjeha već to, da je padalo bezbroj vojnika. Konačno razumijemo ovu strategiju. Engleski je šop mislio ovim načinom izvesti veliki uspjeha. Engleski zarobljenici pripovijedaju, da zapovjedništvo dnevno mijenja taktiku. Akoprem ne odgovara istini, Englezi javljaju, da su svoju eru kod Arburnava produljili prema sjeveru i da su došli u savez sa Kelesom. Do malo znać će, kako će to sve skupo platiti. Naše čete i ovog puta otjerati neprijatelja na obalu. Skore navale promijenit će engleske tvrđnje.

na proštenje. Kad bih se pred crkvom sreća s krom vladstelnikom ili plemićkom kćeri, pozdravila sam ih samo mimogred. Nijesam se nikako htjela miješati u tu svojitu, a mislim, da je to bilo i njima drago; bar sam to vidjela na njihovih li- ceh. Katkad mi je bilo u mojoj samoti, da poutdim. Bacila sam molitvenik, sridila se na cijeli svijet, da me zapustia, sridila se — Bog mi prosti grijeh — na Božju providnost, što je dopustila, da toli ružna izvidim na svijet. Postavila bih se luda pred zrcalo, da vidim, jesam li zbija to- liko ružna. A što si odgovorio?" "Jesi Malčko, jesi ružna kao kakvo strasio."

Pregrizala sam to i gospodarila daje, misleći: tako je i nije drukčije. Amen. Dani su mi tekli kao voda na mlinskom kolu ili kao oćenas iz ustiju siljepeca, sve jedno te isto. Nije to dakako nikakva ra- dost, ali se krštena duša upokon priuči. Najedampul se taj tih mi izvratno čudno, pak me pogodilo kao strijela s ve- dra neba. Bila sam već zrela djevojka, pak u toj dobi vidi ženska home na oba oka. Otac mi podje dva, tri puta u grad, donese sa sobom nova haljine, cipele i rukavice, počeo si farbati i kštu. Sta je

Novo čete na Mudrosu.

Atena, 23. septembra. Grečke novine javljaju iz Mitlene, da je u Mudros stiglo 110.000 svježih ententinih četa.

Nesporazumljenja u Dardanelima.

Carigrad, 23. septembra. "Tasvir-i-Efikar" doznaje iz Soluna, da je u izmedju generala Hamiltona i Saraila nastala nesporazumljenja.

Novo zapovjedništvo u Dardanelima.

Lugano, 23. septembra. "Secolo" javlja cenzurirano vijest iz Atene, da predstoji imenovanje novog zapovjednika u Dardanelima i da će se vojske na novo grupirati.

Navalna vrijednost "Zepelina".

Berlin, 23. septembra. "Morning Post" piše: Sir Percy Scottova imeno- vanje za voditelja obrane glavnog grada Londona proti zračnim navalama, dokazuje, kako su Englezi dosada navaluju vrijednost Zepelina potcijevali, te kako su napokon vidjeli potrebu, da se ima poduzeti obrambene mjere. Te mjere daju upoznat i ulitnom nosaču, da je strah pred aeroplanima opravan, dok nekoji vole izrugivati se nespjesnima Zepelina. Zepelini bilježe već bez svake dvojbe veliki napretek u sigurnosti gadjanja tako, da sada više štete prouzroče iz visine od osam, deset hiljada noža, nego li prošle godine iz visine od samih 3000 noža. Prem nas je Seely, tajnik ratnog ministar- stva, izvjeravao, tuže se Englezi, da im- mo izvršiti top proti zrakoplovima, nije još taj čudnovati top, koga smo u 14 mjeseci još usavršiti mogli, has nikada ni jednog Zepelina pogodilo.

Događjaji na moru.

Podmornice u Crnom moru.

Budimpešta, 23. septembra. "Az Est" javlja iz Bukaresta: Ruska je vlada obustavila plovidbu u Odeu i Reni, jer su se u Crnom moru pojavile njemačke podmornice. Sve su ruske luke do dalje odredbe za promet zatvorene.

Ententa.

Francuski socijaliste za mir.

Genf, 23. septembra. Kako doznaje lionska "Depeche" bit će sastanak fran- cuskih socijalista dne 25. oktobra, na ko- jem će se pretresti pitanje tićeće se ko- raka, što se imadu zauzeti za mir.

Rusko ministarstvo.

Kopenhagen 23. septembra. Nekoji ministri osobito ministar unutrijih poslova kae Šteerbatov, ne će da ostane na svom mjestu, ako se ne povuče Gore- nikin. Članovi Dvane misle odložiti svoje časti u raznim ratnim odborima. Vode stranaka drže neprestano sastanka. Blok ne će da više drži pregovora sa vladom,

to? pomisliha. Onda je mimo običaja izostajao po duže vremena od kuće. Kad je pako kod kuće sjedio, bijaše nestrpljiv, kao da ga nešto goni i huška. Jelo mu nije bilo po volji, gradio je cijelo gospo- darstvo, a toga prije nije nikad činio. Otrեսnuo bi se na me i slušnjač, sve je bježalo od njega, sve se je krestilo pred njim. Počelo se po sel suskati i šaptat, po koja riječica doletjela i do moge uha. Katkad spazih, kako mi se ova ili ona kuma smije, ova ili ona sluzavka na me kesi.

Jedne večeri lupila se baš u dvorištu pod jabukom kuruzi. Bilo je tiho i vedro. Nadole susede, pojednule sa sluzavkama u kolo, tu se lupio, bježalo i preklapalo po staroj navadi. Oca ne bijaše opet kod kuće, a ja sjedioh po večeri, da prigle- dam, da li se ljudski radi i da li je svako dobio svoj večernji obrok. Idući sje- nom po hodniku prema kucnom vratima dočuh, kako se družina grohotom smije. Zaustavih se, da saznam, čemu toliko smijeha? Sjajala sam u mraku, mene nije nitko vidjeti mogao, a ja sam sve vidjela i čula.

"Ej, ej!" reći će ti sjedljivo prva naša susedja — "ej! Dakle i tomu carstvu bit

U gradovima se sve više zatvara radni- stvo, što čini konflikti sve zapletenijim. So- cijalni demokradi zahtijevaju, da se sve upešane radnike pusti na slobodu, inače da će radnici napustiti u Ivornicima za municiju u strajk. Ogorčenje je u cijeloj zemlji veliko.

Unutraja kriza u Rusiji.

Kopenhagen 23. septembra. Pred- sjednika Dume, Rodzianko, primio je car u glavnom stanu u posebnu audijencu. Rodzianko je se jučer povratio u Petro- grad. Nije htio dati nikakvih izvjava č- žirni na njegovo putovanje, nego je iz- javio, da je car ostao iznemenid od nje- govim priopćenjima, te se nada, da će car prihvatiti nekoje želje bloka. Iz ovih izvjava zaključuju petrogradski listovi, da je Gorenikin podao cara netočne podatke i da je ovaj za to odgodio Dumu, te svi navajaju ostro na Gorenikina. "Noveje Vremja" donosa pogovor svog dopisnika sa ministrom poljodjelstva, Krivosoinom, iz kojeg proizlazi, da ni ostali ministri nisu sporazumni sa Gorenikom. List drži, da nije inklučeno e cijelo ministar- stvo odstupa u znak protesta protiv Gore- nikina. Puk je u Petrogradu jako ogor- čen, te su po gradu smješteni kozaci u svrhu držanja reda.

Barziljev govor.

Lugano, 23. septembra. Nastojnog napitkuskog blagdana poslat će talijanska vlada u Napulj zastupnika Barziljava, da proslavi zvničnom govorom grad Napulj i njegovu poztvrtnost tijekom ovog rata.

U pomanjanju vojničkih ili diplomati- skih djela, moraju se Talijani zadovolja- vati govorima.

Ratni ciljevi Japana.

Frankfurtu na M., 23. septembra. "Frankfurter Zeitung" javlja: Zastupstvo japanske trgovačke zajednice podastrojilo je japanskom ministarstvu izvanskih po- slova i trgovine ovu spomenicu, kojom za pospjeh japanske trgovine postavljaju si sljedeće zahtjeve:

1. Primjena francusko-japanskog trgo- vačkog ugovora na Indo-Kinu, svrhom sklopljena lješnjih odnosaja sa Indo-Ki- nom. (I prošie žime Francuska nije htjela ovakvih prijedloga primiti.)
2. Primjena englesko-japanskog trgo- vačkog ugovora na Australju i Novu Ze- landiju.
3. Sklopljenje tarifalnog ugovora među Rusijom i Japanom, i druge mjere, da se unaprede rusko-japanski odnosi.
4. Poboljšanje odnosa sa evropskim i američkim državama, što se tiče ja- panskih iseljenika.

Nedostajanje bolnica u Rusiji.

Kopenhagen 23. septembra. "Nati- onalindende" javlja iz Petrograda: Ra- tno ministarstvo odredilo je upotrebiti mo- skovsko kazaliste kao bolnicu. Politeja u Moskvi havi se pitanjem, je li moguće preurediti u lazarete hotelle i kinematografe.

će kraj! Hvalite Boga, da se je desila prijava!"

"I hvalimo," odvrati hohoćeni mlina naša sluzavka, koja već nije mogla mlina, jerka knasi ni prodati u selo kao prije, "i hvalimo: onaj 'grdi vrag', ona Malčić ne će već kiježima zveketati po kuci i mjerit nam sirutku na napsrjake."

"Jestina", kimnu na to stara naša kuharica, "pustjiva je to plemenitina pod nje- zininim gospodarstvom. Prije nije mogla si je božja duša karkad zaklati po koju gu- čicu i pristiditi blazimcu, ali otkuda taj 'grdi vrag' svuda svog nos imia, čuva svakice kao vrag grješne duše i pobire svaku pavuljicu po dvorištu."

"A Bog zna, nije li ta novina laž? za- pita susedja.

"Ne, nije," reče kuharica, "ja tu znam i predobro znam. Ziroviteći ljudi su mi pripovijedali. Ja vam velim, poslije tri kraja ženi se nas gospodar, dobit ćemo novu gospodarina, a taj 'grdi vrag', naša kuma, poći će u kut."

(Dalje slijedi.)

Moskva protiv vlade.

Kopenhagen, 23. septembra. „Berlinske Tidende“ javljaju iz Petrograda: Ministar i Zemstvo Moskve u posebnj sednici prihvatile su ovu rezoluciju: U sadašnje vrijeme potrebno da dodje do sporazuma između vlade i zakonodavnih vlasti. Vlada mora uzivati povjerenje puka i j. ministarstvo to se moralo sastaviti iz parlamentara. Odgođa Dume neka bude čim kraća. Narod ne smije odeličiti od neradne u ovo vrijeme. Ova je resolucija pribijena po svim ulovima grada.

Balkan.**Bugarsko srpski spor.**

Genf, 23. septembra. Pariski „Journal“ više cenzurirano: Što se sada u Bugarskoj zbiva jest početak bugarsko-srpskog spora. Položaj je do skrajnosti zdojvan. Getovni je sporazum pokopao zadnje nade da bi Bugarska uza nj pristala.

Bugarski srpski spor.

Berlin, 23. septembra. „Lokalanzeiger“ javlja iz Luzana: „Idea Nazionale“ objavlja slijedeći brojaj iz Sofije: Uslijed koncentracije rumunjskih i grčkih četa na bugarskoj granici, bugarski je ministar izvanjskih poslova naložio poslanicima u Bukareštu i Ateni da zahtjevaju točna razjašnjenja od dviju vlada obzirom na ove koncentracije.

Grčki kralj u talijanskom poslanstvu.

Lugano, 23. septembra. „Corriere della sera“ javlja iz Atene: Kralj Konstantin podao se jučer navečer u talijansko poslanstvo na gozbu, što ju je priredilo talijanski poslanik Bozdari za maleni broj gostiju. Kralj se je potpunoma oporavio, je je ostao kod poslanika do 1 sat i za ponohi.

Rumunjske granice.

Sofija, 23. septembra. Princip zatvorenja rumunjske granice obzirom na uvoz robe iz centralnih država i dalje se drži u kreposti, nu u pojedinim slučajevima već se nekoliko puta pustilo. Rumunjska je dalje dozvolila, da se može odvesti iz Rumunjske ono što, što su centralne vlasti kupile prošle godine, te je dala neke polakšice obzirom na provoz materijala u Bugarsku, Grčku i Tursku.

Ristić u Bukareštu.

Budimpešta, 23. sept. „Az Est“ doznaje iz Bukareste: Srpski poslanik u Rimu, Ristić, stigao je u Bukarešt u posebnoj misiji. Njemu je povjerenja zadaca, da ispita, kakovo će držanje zauzeti Rumunjska napram Srbije. Čini se, da je on za ova stvar sasposjednosti, posto je u Bukareštu u dobrim odnosima sa mnogim ličnostima od vremena, kada je tamo bio kao srpski poslanik.

Bugarska i balkanske države.

Budimpešta, 23. septembra. „Az Est“ javlja iz Sofije: Ministar predsjednik Radoslavov izjavio je jednom odaslantstvu, da je položaj jako ozbiljan, te je Bugarska pristijela, da se oboruža. To ne znači, da se pregovori sa ententom ne će nastaviti. Bugarska vodi živalne pregovore sa Rumunjskom. U slučaju, da navali Grčka, poduzete su već potrebite mjere. Protiv Srbije treba energično nastupiti. Sa Turskom došlo je do konačnih pregovora.

Srbija odlikovala francuskog zrakoplova.

Genf, 23. septembra. Iz Beograda se javlja: Poznati francuski aviator Paulhan, pobjednik putovanja London—Manchester bio je odlikovan od srpskog kralja Petra. Prijestolonasljednik Aleksandar predao je zrakoplovcu na beogradskom polju kod priredjene svečanosti to odlikovanje, i onda se digao s njim na zrakoplovu te su ostali u zraku tri četvrt sata.

Divrđenje srpske granice.

Köln, 23. septembra. „Kölnische Zeitung“ javlja iz Sofije, da su тамо стигле вјести и Срби утврђују границу напрам Bugarske.

Odstup turskog područja.

Sofija, 23. septembra. Danas dolaze u Dimitliki turski i bugarski zastupnici, da izmijene dokumente o predaji područja Bugarskoj. Iz Sofije su zastupnici već jučer otpuvali.

Ententa opozvala svoje poslanike iz Sofije?

Beč, 23. septembra. Bukareštanski list „Sera“ javlja iz Soluna: Sri se vijest, da

su poslanici entente opozvani iz Sofije. Engleski je poslanik već otpremio svoj arhiv u Solun.

Zukarest, 23. septembra. Sofijski dopisnik lista „Dimineața“ javlja, da poslanici četvornog sporazuma ne će zapustiti Sofiju, makar ako Bugarska odbije nove prijedloge.

Na rumunjsko-bugarskoj granici.

Berlin, 23. septembra. Šta su mjesta na rumunjskoj granici prenapunila vojništvom. Pobeo se na odeljed putnika uz samu željeznicu kopati jarko i stupice, te postavljati zapreke od žice. Sasvim tim je raspoloženje s jedne i druge strane granice među pučanstvom mirno. Među diplomatima u Sofiji i Bukareštu niko ne vjeruje, da bi među ovim državama moglo doći do rata. Postanski, brozajni i željeznički promet u Rumunjsku nije se još otvorio; promet iz Rumunjske traje nesmetano dalje.

Grčka zvanična izjava.

Atena, 23. septembra. (D. u.) „Agence d'Athènes“ objavlja slijedeće priopćenje: Vlada slijedi mirni razvoj događaja te će poduzeti sve mjere, da bude spremna za svaki slučaj. Između kralja, ministra-predsjednika Venizelosa i generalnog stožera vlada potpuno suglasje.

Utisak bugarske mobilizacije u Londonu.

London, 23. septembra. (D. u.) Renterov dopisni ured javlja: Bugarska je mobilizacija naravno izazvala u diplomatima krugovima uzbuđenost, akoprem je bila predviđena i ova mogućnost. O značenju mobilizacije nijesu si u Londonu još na jasnom. Bugarsko je poslanstvo izjavilo, da će Bugarska ostati neutralna ali oružjem u rukama.

Brafilanu ne odstupa.

Bukarešta, 23. septembra. (D. u.) Službeni „Victorul“ kategorično demantira glasine o ostavki kabineta Brafilanu.

Bugarska i Balkan.

Lugano, 23. septembra. „Corriere della sera“ prima od svojeg rimskog dopisnika slijedeće prikazivanje iz „vrlo kompetentnog stručnog diplomatskog izvora“ ili bolje rekuć, prama najvjerojatnijem nagovještavanju, od ruskog poslanictva u Rimu: To rusko prikazivanje kaže, da se Bugarsko ne zadorjava obećanjem budućih odstupa, ni moralnim jamstvom entente, nego da zahtjeva neposredno zaposjednuće obećavanih područja. Da i u slučaju udovoljenja ovome bugarskom zahtjevu, što je radi srpske otpornosti nevjerojatno, ne bi Bugarska pružila Srbiji, osim neutralnosti, drve, t. j. oružane pomoći, jer da ne smatra još pravi čas za to, niti se osjeća dostojak za duže ratovanje.

Osobito je zanimljivo, što prama ruskom osvjeđenju, vjeruje Bugarska u pobjedu središnjih vlasti. U ostalom, da Bugarska kani i po odstupa jednog područja sa strane Srbije, u slučaju njemačke pobjede, isto navali na nju. S druge strane, da si je prama Turskoj prizdala slobodu ravnanja, sa svim tim, što se je za sada s njom potpuno sporazumjela. Da joj ententa nota ne nalaže roka za odgovor, ali da će joj se eventualni uspjeh vidjeti nakon tjedan dana. Da nastojanje entente traje duže dalje, ali skoro bez nade, jer da Bugarska nije zadovoljna ni širenjem zemljišta, ni načinom odstupa. Da je osnova privremenog zajedništva Makedonije po talijanskim ili inim četa, već prama istom izvoru propala. Radi toga, da ententi ne prestaje drugo, nego uplivali na neutralce odlučnim uspjehom na Dardanelima.

Iz neutralnih država.**Engleska kontrola Amerike.**

New York, 23. septembra. „New York World“ započeo je nizom članaka u kojemu dokazuje, kako je Engleska htjela kontrolirati američku trgovinu. Dokazat će se, da je Engleska zahlijevala, da Amerikanci ne smiju prodati svoju robu, ako na to ona ne pristane. „American Woolen Company“, koja nije na ovo htjela pristati, ne može dobiti nikakve vrste, akoprem ona svoje poslove vodi samo sa američkim trgovcima. Firma Oelrichs i dr. morala se je obvezati, da ne će svoju robu prodati ni Njemačkoj ako je htjela imati ru. iz južne Afrike, što ju je kupiti prije rata. Engleska je vlada imala u Americi svoje agente, koji su to sve nadzirali.

Jugozapadna fronta.

Ponosnije no igdje osjećamo mi na toj fronti divotu naše organizacije i otporne sile. Talijani u četiri mjeseca nalaze se pred našim nepokolebljivim pozicijama poput razjarenog čovjeka, koji bi lito glavom probiti zid.

U njihovoj nevolji došao je Joffre sokoliti, te da im pomogne podijelio im dragocijenu poduku: „Njemačke pozicije treba polaganu odgoditi.“ Tu su u istinu Talijani poduzeli metodu djelomičnih navala. Od Boveca do mora kucaju na svaka vrata, ne će li možda koje lakše postaviti; ali oni kucaju uzalud.

Poslije njihovih posljednjih navala blizu Tolmina, njihova ofenziva, kao izmarena, bila je malko zadrijemala. I topništvo je protiv palilo i pjesalja stedia se. Od ispriljevanih četa nije se moglo zahlijevati energije akcije. Nije možda pazurala talijanska vojska samo iz potrebe, da odahne, nego da stvori drugi odluka. Srježim četama uistinu počinju od par dana opeta Talijanci, da se muče navlajuju na više mjesta.

Dok tako neprijatelj kroz mnogo mjeseca pravi raznih eksperimenata, mi se branimo na jednom te istom mjestu, te imamo prigode, da svoje pozicije od mjeseca do mjeseca, od dana do dana pače, sve jače utvrđimo.

Još tvrdji od kraskog kamenja, prijeli Talijanima ulaz u naše zemlje, čvrsti naš vojnici, koji je nepomican u ovjerenju o svojoj valjanosti, o svojoj otpornoj snazi, o divnom uređenju naše vojske, koja preizmožeš sturaju, automatično i mirno odijeli svaki napadaj.

Zato nam ne mogu Talijani ničim iznenaditi, zahlijevati se danas proti Bovecu, drugi dan proti Tolmini ili Doberdobu i Gorica bila je opeta bombardovana. Sve već uspije!

Kapitalizacija ratnih renta.

Čitamo u „Hrv. Lloydnu“: „Kölnische Zeitung“ br. 904 od 1915. donosa važan članak, kojeg je poslao sa bojnog polja jedan liječnik. List se sudržava vlastite kritike i daje taj list javnosti na prosudjivanje. Taj liječnik preporuča, da se ratne rente kapitaliziraju, t. j. da se dade nasrdačim u ratu mjesto rente stanovit kapital, kojim bi mogao započeti posao i koji bi mu nosio više nego što bi rentom dobivao. To preporuča zato, jer je jednom siromahu sa više djece teško živjeti od rente, a iz posla da će u većini slučajeva moći živjeti.

Dakako, da se u svakom slučaju ne će moći upotrijebiti taj sistem, jer će biti slučajna, gdje će bolje poroi onaj, koji će uživati rentu.

Rečeni liječnik spominje, kako je teško ustanoviti stepen nesposobnosti i prema tome odrediti rentu. Naprotiv je u Švicarskoj dokazano, da se radna sposobnost pojedinaca dizala, kad su im rente kapitalizirane bile.

Na taj način stvorila bi država mnogo malih kapitalista, koji, bi se vlastitim radom i snagom dizali.

Kod nas se pripravljaju ratnici na razna zvanja, a kako će to djelovati o tome smo već govorili u ovom listu, pa bi doista vrijedno bilo, da se što više poradi oko toga, da naši invalidi postanu samostalne privredne jedinice, a ne namještenici bez temeljnog znanja — na štetu mnogih drugih namještenika, koji su za svoje zvanje sticali znanja i prakse.

Predlog rečenog liječnika je doista umjestan, jer radi samo relativno za kapitaliziranje rente i daje državi pravo da prođu, gdje bi jedan ili drugi sistem mogao biti bolji.

Kod nas je to tim važnije, što će veći dio invalida biti poljodjelskog stazea, a manji dio će poticati iz građanskog. Tu bi se lako moglo pronaći, kako bi se moglo sa jednima, a kako sa drugima postupati i što bi bilo bolje, nego da se uče ljudi za lugare, bankovne činovnike i trgovačke namještenike.

Kod mjesovih superarbitracija ustanovljuje se renta prema postojnoj procjeni nesposobnosti. Medjutim 90 po sto takvih ljudi su nezadovoljni sa ustanovljenom rentom, a ti ljudi će biti još više nezadovoljni dok rat mine, pa će u svojoj privredni naš svim konkurencu sposobnijih, dok on svojim nekrivnom ne će moći izlaziti.

Mi držimo, da se inače voditi rasprave o budućnosti naših invalida u društvu za potpomaganje invalida, pa zato još jednom na srce stavljamo gospodi oko tog društva ovo pitanje.

Razne vijesti.**Ograničenje proizvodnje piva u Austriji.**

U Austriji ograničena je od listopada 4 do 50 posto proizvodnja piva. Naredbu, kojom se provadja to ograničenje, nije nova naredba, već je to prolongat stari naredbe, ali će se u konzumu ipak opaziti umanjena proizvodnja. Ova mjera iz dana je zato, što je proizvodnja već manja ove godine od prošle godine, pa je zato samo 30 posto većina doznata za proizvodnju piva, tako da će se produkcija austrijskih pivovara znatno do produke bivše proizvodnje. To će se osjetiti u prometu, pa se misli, da će se poput u Münchenu ograničiti točenju piva stanovite sale. Ograničenjem proizvodnje trpeti će i fiskus, jer je porez na pivo iznosio bivših godina K 950 miliona. Uslijed ovih mjera očekuje se u listopadu povišenje cijena piva u Austriji. Razlogi tome navode se isti, koje smo već jednom u našem listu prigodom povišenja registrirali.

Salama i šunka. Salama je dosegla već cijenu od K 12 po 1 kg., dočim je prije slajala nešto preko 4 krune. Naravski da je trgovcima u opće s ovim artilikom teško trgovati, jer kupci silno malo dobitku, a puno moraju plaćati. Isto je sa šunkom, te su neki trgovci i obustavili prodavati ove robe, jer ih srce bolit iziti silne cijene.

Silno poskupljivanje svinja u Beču.

Zadnjih dana nastao je opet silni porast u cijena svinja i to uslijed slabog dogma. Tako je u jednom dana cijena poskočila za 35 do 40 kruna po 100 kg. tako da 100 kg vive vage stoje 440 K.

Zabranjeno je prodati austrijske trg parobrode. Ministarstvo je izdalo naredbu kojom se strogo zabranjuje prodavanje austr. trgovačkih parobroda stranim država ili pripadnicu stranih država. Ni djelomična prodaja nije dozvoljena.

Tvornica riže na Rijeci prestala je raditi, jer nema za izradbu sirovina. Međjutim se javlja, da je ova tvornica tako lijepo zaslužila, da će moći isplati do sadanje dividende, eventualno će moći duže vremena izdržati i druga poslovna poremecanja.

Stanje sladorne repe. Uslijed neposrednog vremena porasla je repa u težini, ali još zasostaje poslotni sadržaj sladorka što smo to već u prošlom broju javili.

Nabava srebna i slame. 5. vojno elapuzovjedništvo treba već količine sijena slame. Pozivaju se zainteresirani, da svojpoude za dobavu spomenutog sijena slame čim prije podnesu 5. vojnom elapuznom zapovjedništvu, bojnja pošta br. 41.

Posl. br. U 162/15.

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzelu po tužbifunkcionara državnoga odvjetništva iz javnoga tužitelja protiv Mata Paulietia radi § 112 Z. 16/1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 u prisnu funkcionara državnoga odvjetništva Bigalio kao javnoga tužitelja optuženika, koji se nalazi na službi, nakon glavne rasprave danas puvjedene a na osnovu prijedloga učinjenog od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je:

Mata Paulietia pok. Andrije i pok. Malje Benčić iz Roča, tamo boravećeg a prepalunajkog, 38 god. st., kat. vj., oženjen, kmetar, bez imetka, pismena, već kaznjena, radi prekršaja u hrami.

krivim:

da je dne 5. prošlog julija otposlao iz Roča u Pulu u svrhu prodaje mljeka koje je bilo navodnjeno te tako patve hranive predmete u svrhu zavaravanja prometu i trgovini dakle prekršaja u Z. 16/1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 L. D. Z. te biva zato na osnovu istog paragrafa uporabom § 266 k. z.,

osudjen

na dva (2) dana zatvora te na platen stupacačnih froškova i onih ovršne kazni. Osim toga proglasiće se je nazadnja kazna na trošak optuženika u „Hrvatsku Listu“ u Puli.

Omissis.

Buzel, dne 12. augusta 1915.

Vivoda v. r. Dr. Volarić v. r.